

Управління обчислювальними процесами (3)

---

01. Оптимізація планування паралельного виконання обчислювальних процесів (ОП)
02. Прив'язка ОП до процесора (Processor affinity)
03. Планування паралельного виконання обчислювальних процесів в ОС UNIX
04. Планування паралельного виконання обчислювальних процесів в ОС Linux

01.1. Оптимізація планування паралельного виконання ОП

Параметри планування
(критерії ефективності роботи планувальника):

1. **Пропускна здатність** (**throughput**) → кількість обчислювальних процесів (обчислень) виконаних за одиницю часу; (→ **max**)

2. **Затримка** (→ **min**):

2.1. Загальний час виконання процесу з моменту старта до моменту завершення (**turnaround time**);

2.2. Час відгуку на запит (наприклад, реакція на дію користувача в GUI) (**response time**) → average response time vs. variance in the response time;

01.2. Оптимізація планування паралельного виконання ОП

---

3. Рівномірність розподілу обчислювальних ресурсів між процесами (**fairness**); ($\rightarrow$ **max**)

4. Час очікування $\rightarrow$ максимальний сумарний або середній час, який процес проводить в стані очікування доступу до процесора (**waiting time**); ($\rightarrow$ **min**)

01.3. Оптимізація планування паралельного виконання ОП

---

5. Відношення часу, витраченого на обчислення, до часу, витраченого на роботу диспетчера («ККД» диспетчера); визначається для коротко-термінового планування (short-term scheduler);

Приклад: через кожні 100 мс (=квант) на прийняття рішення витрачається 10 мс → «ККД» = $(100/(100+10))*100 = 91\%$.

Конфлікт: пропускна здатність vs. затримка → пошук компромісу → евристичні алгоритми

01.4. Оптимізація планування паралельного виконання ОП

Методики вирішення оптимізаційних задач,
пов'язаних з плануванням:

- Теорія черг = Теорія масового обслуговування (Queueing theory);
- Теорія розкладів (розділ дискретної математики) (Job shop scheduling);
- Динамічне програмування (Dynamic programming);
- Задачі на розподіл ресурсів (resource allocation).

01.5. Оптимізація планування паралельного виконання ОП

---

1) процеси → обчислювальне навантаження

2) процесори → обчислювальні ресурси

+

Задачі:

1) **Load balancing**: розподіл обчислювального навантаження між процесорами (ядрами процесора, машинами) + розподіл квантів часу окремого процесора; → Task allocation

2) **Resource allocation** → на обчислення якої задачі виділити більше процесорів (ядер процесора, машин).

01.6. Оптимізація планування паралельного виконання ОП

---

1. Ручна диспетчеризація (manual scheduling).
2. Розробник задає жорсткий алгоритм послідовності доступу процесів до CPU.
3. Використовується в спеціальних системах, в яких відомо наперед який набір процесів буде виконуватись, на основі чого можна спробувати вирішити відповідну оптимізаційну задачу з повною інформацією.

02.1. Прив'язка ОП до процесора (Processor affinity)

- **Processor affinity** (CPU pinning) → «прив'язка» процесу до певного процесора в мульти-процесорних системах (зокрема в SMP-системах (Symmetric multiprocessing))
- ОС або користувач (програміст) визначає який процесор буде «рідним» (affinity) для даного процесу (тобто процес буде виконуватись лише на цьому процесорі або підмножині процесорів)
- Основна мета: зменшити кількість «промахів» при звертанні до кеша (cache misses) → після чергового переключення контексту процес повертається на «свій» процесор, в кеші якого лишаються його дані

02.2. Прив'язка ОП до процесора (Processor affinity)

Проблема: якщо два готових до виконання процеса «прив'язані» до одного процесора, а другий процесор вільний, то планувальник має прийняти рішення:

1) перенести один з процесів на вільний процесор (отримати виграш від **Load balancing**);

або

2) виконати процеси послідовно на першому процесорі (отримати виграш від **Processor affinity**)

02.3. Прив'язка ОП до процесора (Processor affinity): реалізація

- Варіант 1: для кожного процесу в черзі готовності (ready queue) визначається змінна-індикатор: 0 = не «прив'язаний», >0 = номер «рідного» процесора
- Варіант 2: в сучасних ОС використовується змінна affinity mask, яка задає підмножину «рідних» процесорів у вигляді бітової маски
- В момент вибору який процес на якому процесорі запускати планувальник віддає більшу перевагу відповідним «прив'язаним» процесам
- ОС Linux: «прив'язку» процесу до процесора можна встановити системним викликом:

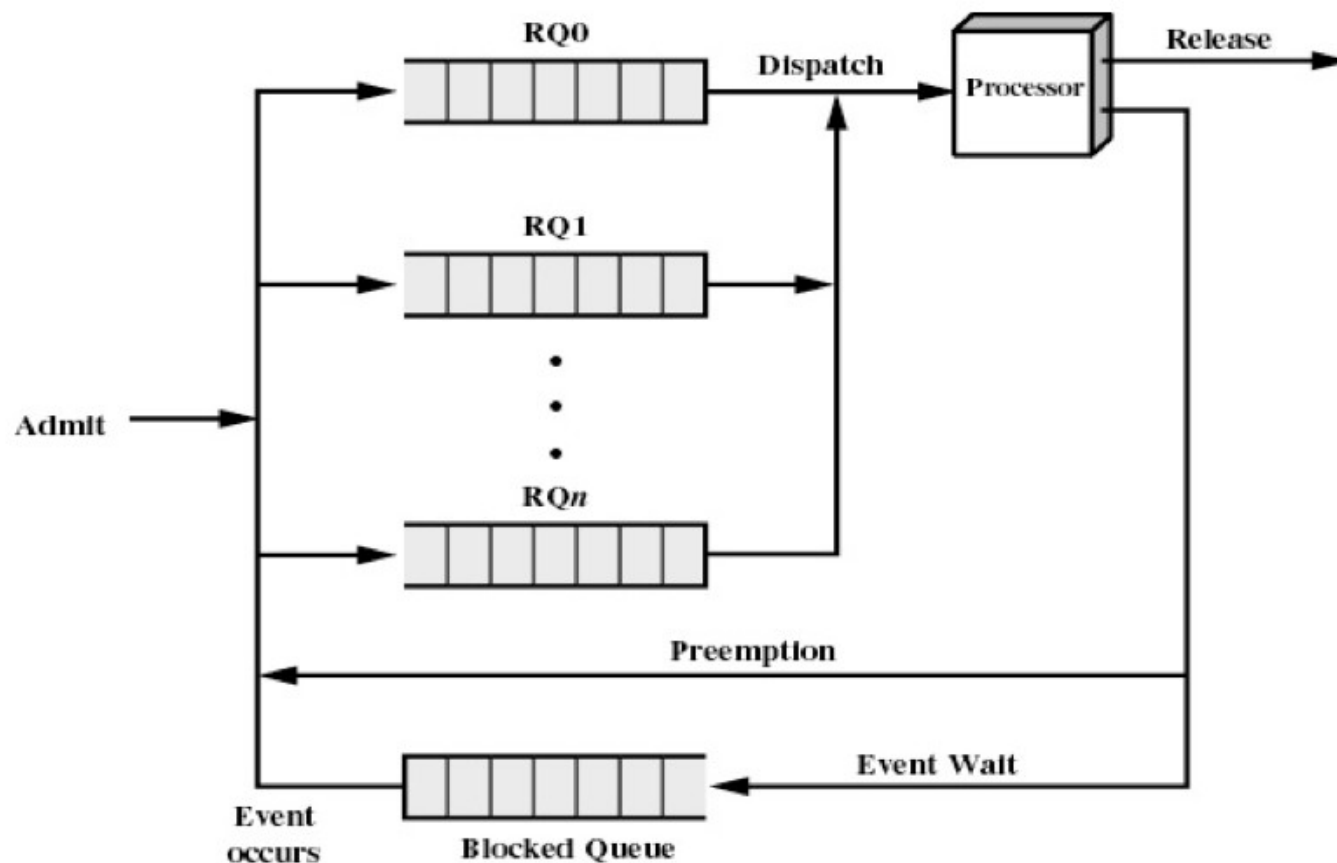
```
sched_setaffinity(pid_t pid, size_t  
cpusetsize, cpu_set_t *mask);
```

03.1. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

- Призначення: інтерактивні обчислювальні системи з розділенням в часі (time-sharing system + interactive environment)
- Цілі планування:
  - 1) забезпечити прийнятний час відгуку на запит користувача (response time);
  - 2) забезпечити «справедливість» розподілу часу CPU (fairness) між процесами.
- Алгоритм: багаторівнева черга зі зворотнім зв'язком (Multilevel Feedback Queue) + Round Robin в кожній черзі (кожній черзі відповідає своя група пріоритетів).

03.2. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

Узагальнена схема організації планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

03.3. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

- Якщо поточний процес не блокується (призупиняється «сам») або не завершується на протязі 1 секунди, то він **ВІТІСНЯЄТЬСЯ** з CPU.
- **Пріоритет** визначається на основі типу процесу та «історії» його виконання (чим менше значення, тим більше пріоритет).
- Діапазон значень пріоритету: 0 — 127, пороговий пріоритет (base, P_USER): 60 (інші варіанти: 50, 65)
- Системні процеси (kernel mode): 0 — 59
- Користувацькі процеси (user mode): 60 — 127

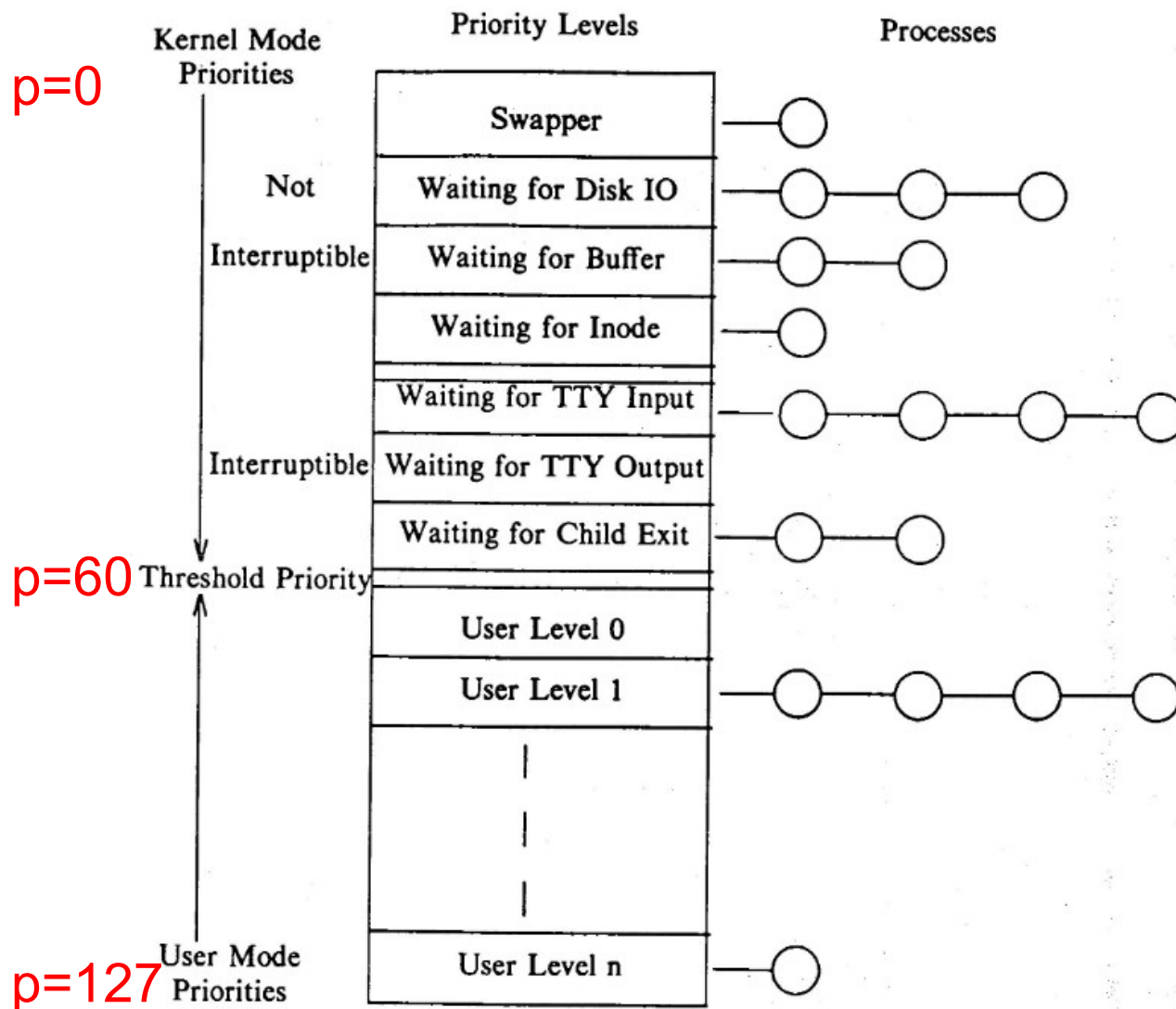
03.4. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

Пріоритети в ОС UNIX розбиті на групи = рівні пріоритету:

- Операції своппінгу (Swapper) (найвищий пріоритет)
- Управління блочним вводом/виводом (Block I/O device control)
- Операції з файлами (File manipulation)
- Управління символьним вводом/виводом (Character I/O device control)
- .....
- Процеси користувача (User processes) (найнижчий пріоритет)

03.5. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

03.6. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

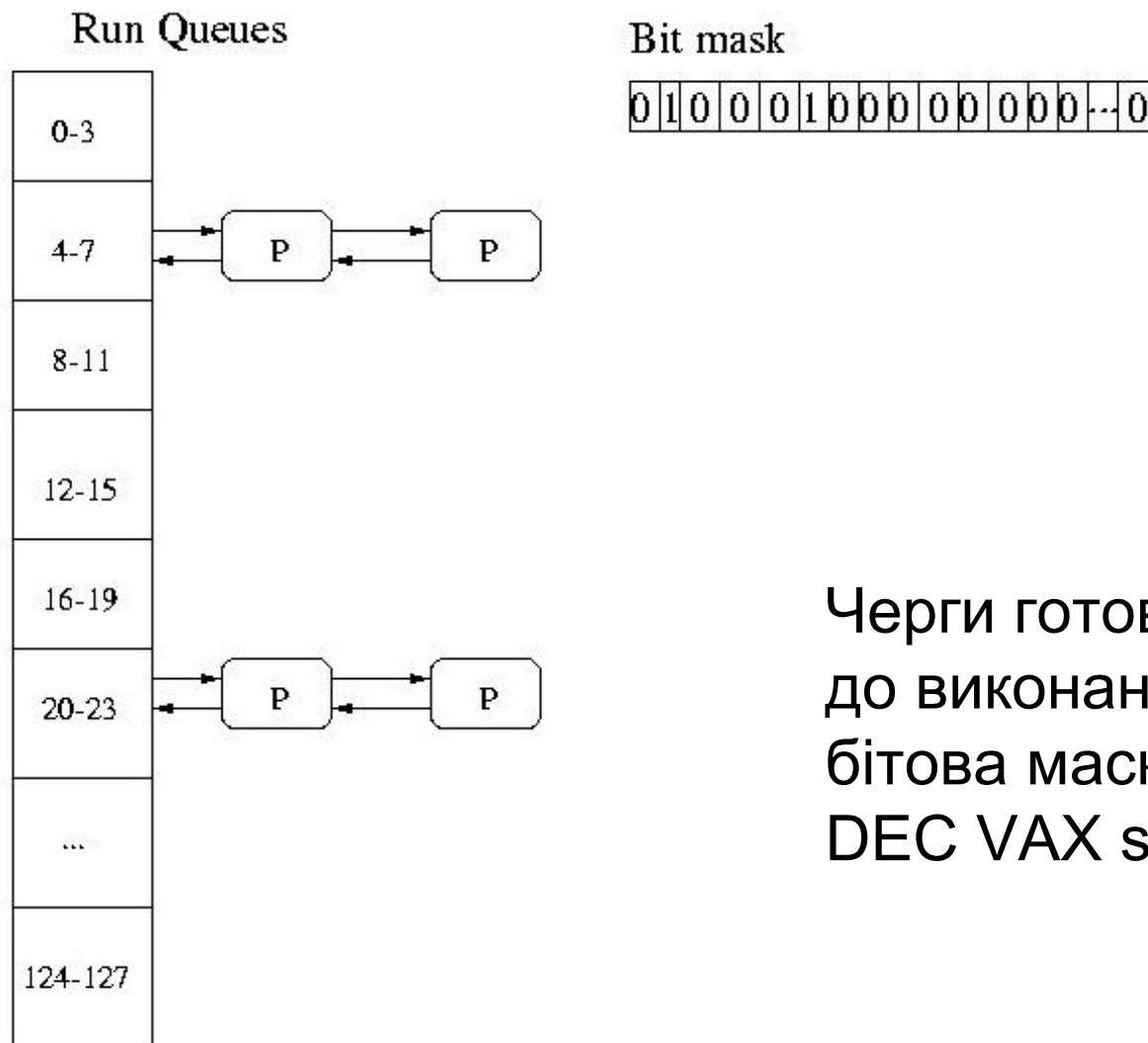

Приклад (DEC VAX system):

- Кількість рівнів=груп пріоритетів: 32
- У кожного рівня своя черга виконання (runqueue).
- Наявність процесів у чергах визначається бітовою маскою.
- На виконання у CPU обирається перший процес у черзі (Round Robin) з найвищим пріоритетом.
- При зміні пріоритету процес переміщається у відповідну чергу (Multilevel Feedback Queue).

03.7. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

Черги готовності до виконання та бітова маска в DEC VAX system

03.8. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

Для кожного процесу визначаються значення:

`p_pri` — поточний (актуальний) пріоритет

`p_usrpri` — пріоритет процесу в режимі користувача

`p_cpu` — оцінка використання процесом часу процесора (CPU usage) = оцінка **CPU burst**

`p_nice` — призначений користувачем показник важливості процесу (nice value)

Коли процес виконується в режимі користувача:

$$p\_pri = p\_usrpri$$

03.9. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

Пріоритет процесу змінюється в 4-ох випадках:

- 1) При переході процесу з режиму користувача в режим ядра (обробка системного виклику), система призначає йому відповідний пріоритет в діапазоні системних пріоритетів ($p\_pri = 0 \dots 59$).
- 2) Процес в режимі ядра переходить в стан «Очікування»: система призначає йому пріоритет сна (sleep priority), який обирається з діапазону системних пріоритетів ($p\_pri = 0 \dots 59$) і залежить лише від причини переходу процесу в даний стан. В такий спосіб надається перевага **I/O-bound** процесам перед **CPU-bound** процесами для забезпечення прийнятної часу відгуку. Принцип: чим більш низькорівнева операція, тим вищий пріоритет призначається.

03.10. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

---

3) Після повернення процесу з режиму ядра в режим користувача йому повертається відповідний «користувацький» пріоритет: $p\_pri = p\_usrpri$.

4) Для всіх процесів в режимі користувача через 1 секунду перераховується пріоритет (p_usrpri).
Принцип: чим більше процесорного часу використовує процес (**CPU-bound**), тим менше його пріоритет (в такий спосіб забезпечується «справедливість» (fairness) розподілу процесорного часу між процесами).

03.10. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

Перерахунок пріоритету `p_usrpri`:

1. Для процесу, який виконується у CPU, з кожним тіком (clock tick) (варіанти: 1/10 сек., 1/60 сек.) додається одиниця до значення `p_cpu`:

$$p\_cpu = p\_cpu + 1$$

Це робить обробник відповідного переривання від таймеру.

Результат: процес витіснений з CPU буде мати відносно велике значення `p_cpu` в порівнянні з іншими процесами. Значення `p_cpu` витісненого з CPU процесу - це свого роду оцінка його **CPU Burst**.

03.11. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

---

2. Десау («згасання», «розпад»): кожну 1 секунду для всіх процесів в режимі користувача в runqueue зменшується значення `p_cpu`. Базовий варіант («напіврозпад»):

$$p\_cpu = p\_cpu / 2$$

Мета:

- 1) обмежити «зверху» значення `p_cpu`;
- 2) забезпечити його поступове зменшення для процесів з великим **CPU-burst** в черзі готовності (runqueue) - механізм «старіння» (aging) для запобігання ситуації, коли процес з низьким пріоритетом ніколи не отримує доступу до процесора.

03.12. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

---

3. Розрахунок значення `p_usrpri`: кожну 1 секунду для всіх процесів в режимі користувача перераховується значення:

$$p\_usrpri = base + (p\_cpu/2) + p\_nice$$

`base` – пороговий пріоритет (`P_USER`, типове значення: 60) = найвищий пріоритет, який може мати процес в режимі користувача (коли `p_cpu` = 0 та `p_nice` = 0);

`(p_cpu/2)` – оцінка системи, наскільки даний процес має бути «покараний» за «надмірне» споживання CPU (враховується історія виконання процесу);

`p_nice` – показник наскільки даний процес менш (більш) важливий ніж інші процеси (встановлюється користувачем, по замовченню = 0).

03.13. Планування паралельного виконання ОП в ОС UNIX

- Варіант розрахунку `decay`, який враховує поточну завантаженість системи:

$$p\_cpu = p\_cpu \cdot (2 \cdot load\_average) / (2 \cdot load\_average + 1)$$

`load_average` — середня кількість процесів в черзі готовності (`runqueue`) за останню секунду

- Варіант розрахунку пріоритету:

$$p\_usrpri = base + (p\_cpu/4) + (2 \cdot p\_nice)$$

04.1. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

---

v.1.2: аналог UNIX-планувальника → multilevel queue (пріоритети) + Round-Robin

v.2.2: scheduling classes:

- 1) real-time tasks (пріоритети: 0...99 → незмінний пріоритет → nonpreemptible tasks (алгоритм FCFS));
  - 2) non-real time tasks (пріоритети: 100...139 → статичний/динамічний пріоритет → nice value: [-20;+19]).
- + підтримка Symmetric multiprocessing (SMP)

Значення time quantum:

пріоритет 0 = 200 мліс,

пріоритет 139 = 10 мліс

04.2. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

---

v.2.4: $O(N)$ scheduler:

- проходить по циклу всі N задач в черзі готовності (run queue);
- для кожної задачі перераховує дві величини:
  - 1) динамічний пріоритет (Goodness);
  - 2) квант часу (time slice);
- fairness $\rightarrow$ aging $\rightarrow$ всім задачам в черзі готовності додається 1 до пріоритету (якщо сума не перевищує MAX);
- недолік: чим більше задач, тим повільніше працює scheduler;

04.3. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

- Цикл по відрізках часу (epoch) → кожна задача використовує свій квант
- Якщо задача не використала свій квант, то в наступному циклі її квант буде збільшено на 1/2 залишку
- Goodness computation (з використанням евристик): для всіх процесів у global runqueue (спільна черга для всіх процесорів у випадку SMP) в циклі розраховується показник «якості» (goodness) → процес з найбільшим значенням «якості» надходить у CPU

04.4. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

Scheduling_strategy	Remaining quantum	Goodness
SCHED_FIFO, SCHED_RR	-	1000+priority
SCHED_OTHER	>0	Quantum+priority+1
SCHED_OTHER	=0	0

- **I/O-bound** процеси частіше недовикористовують свій квант (внаслідок зупинок на очікування операцій вводу/виводу), і відтак отримують більший пріоритет
- «+1» в таблиці → aging → fairness

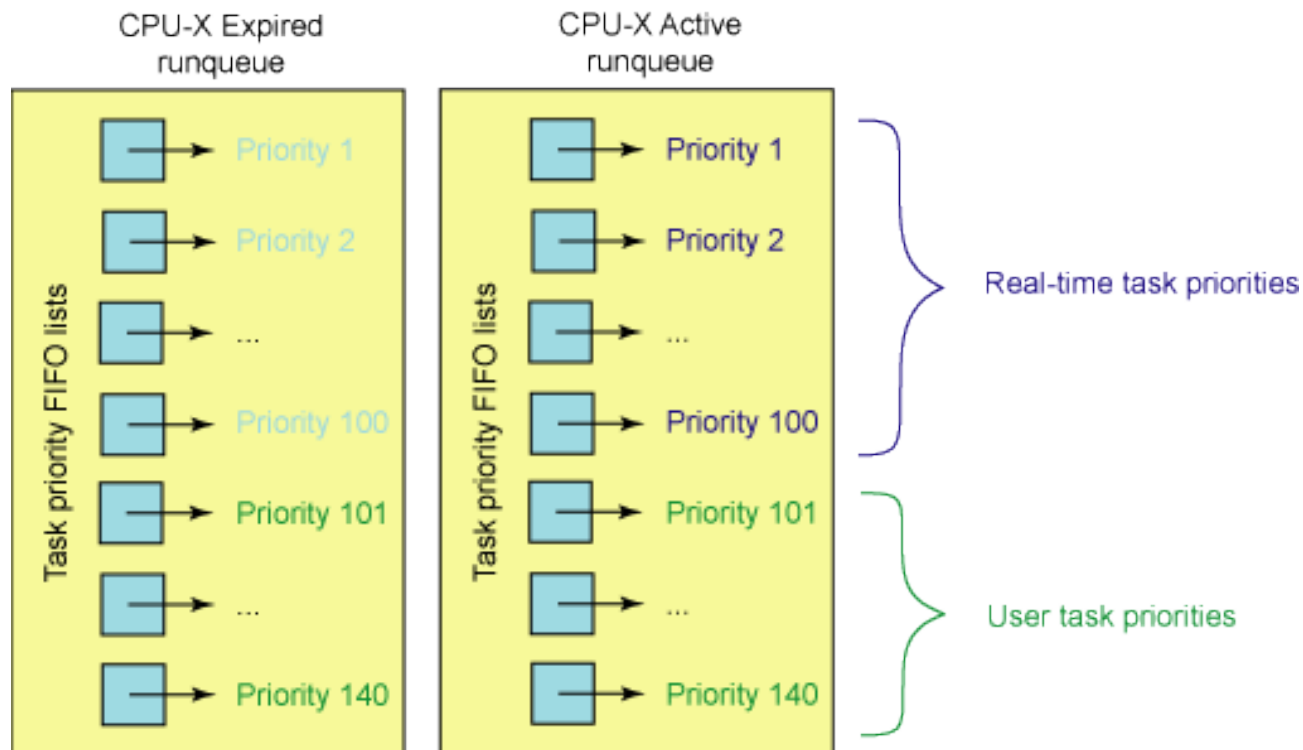
04.5. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

---

v.2.6: O(1) scheduler:

- Своя runqueue для кожного процесора (ядра)
- Незмінний (незалежний від N) час роботи алгоритму диспетчеризації $\rightarrow O(1)$
- active runqueue $\rightarrow$ expired runqueue: коли процес вичерпав свій квант, він переходить у розряд expired
- Коли в active runqueue не лишається жодного процесу, відбувається переключення: expired runqueue стає active runqueue і навпаки

04.6. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

O(1) scheduler: структура runqueue

04.7. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

- пріоритет процесу перераховується один раз за одне спрацювання функції `schedule()` при переході процесу з `active runqueue` у `expired runqueue`
- `fairness`: по мірі вибування процесів з високим пріоритетом з `active runqueue`, доступ до CPU отримують процеси з низьким пріоритетом!
- переключення черг замість «традиційного» `aging` забезпечує часову складність роботи диспетчера $O(1)$

04.8. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

- значення кванту (time slice) розраховується в момент заходу процесу у CPU → принцип: чим вище пріоритет, тим більше квант
- dynamic priority: для «звичайних» процесів відбувається перерахунок пріоритету в межах $[-5; +5]$ до статичного пріоритету
- dynamic priority: використовуються складні евристичні алгоритми, основний принцип: чим більш інтерактивний процес (=I/O-bound → чим більше часу він проводить в I/O queue), тим вище його динамічний пріоритет
- load balancing → SMP → 200 мкс → порівнюються черги до процесорів (ядер): процеси перекидаються в менш завантажену чергу + processor affinity

04.8. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

---

v.2.6.23: Completely Fair Scheduler (CFS) [Ingo Molnár]

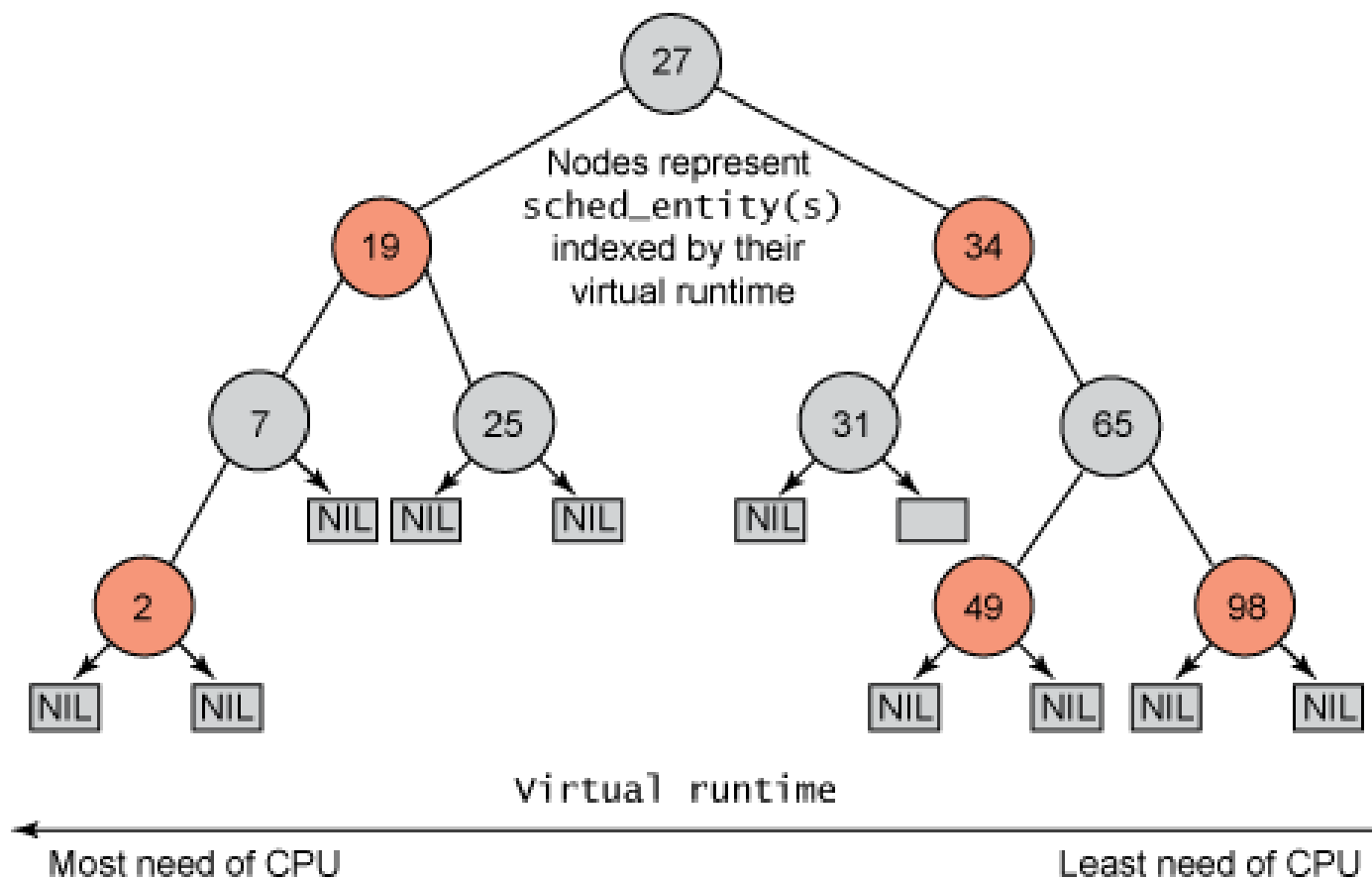
- Оцінка складності (часу роботи): $O(\log N)$
- Ідеальна «справедливість»: 2 процеса ділять ресурс процесора у співвідношенні 50%+50%, 4 процеса: 25%+25%+25%+25%
- CFS — це спроба реалізувати ідеальну «справедливість» (fairness) розподілу процесорного часу між процесами
- В CFS відсутні динамічні пріоритети, внаслідок чого відсутнє обчислювальне навантаження, яке породжував їх розрахунок.

04.9. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

- Virtual run time (змінна **vruntime**) - відносний показник того, скільки процесорного часу потрібно задачі (оцінка **CPU burst** задачі).
- Замість runqueue у вигляді зв'язного списку використовується структура даних **Red-Black tree** (різновид self-balancing binary tree): жодна гілка в дереві ніколи не буде довшою за найкоротшу більше ніж в 2-а рази.
- Це забезпечує часову складність виконання операцій (пошук, додавання (insert) та видалення (delete)): **$O(\log N)$** . Разом з тим само-балансування дерева забезпечує високу швидкодію виконання операцій над даними.

04.10. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

Приклад використання Red-Black tree в CFS

04.11. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

- Місце задачі у RB-tree визначається величиною її **vruntime**, яке в термінології структури даних RB-tree називається ключем (key) відповідної вершини дерева.
- Для задачі, що повернулася у runqueue з CPU, виконується операція insert в RB-tree із збільшеним значенням key: $\text{key}(t) = \text{key}(t-1) + \text{CPU-burst} * \Delta$, Δ - масштабуний коефіцієнт, який залежить від пріоритету задачі.
- Для задачі, що повернулася у runqueue з waitqueue (I/O queue), також виконується операція insert в RB-tree, як правило, з мінімальним значенням key (тобто така задача відразу потрапляє у ліву нижню вершину).

04.12. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

- Нижня ліва вершина визначає задачу, яка «заходить» у CPU (і вибуває з дерева), відповідно в цей момент для неї виконується операція delete з RB-tree.
- Принцип:
  - 1) в середньому у CPU-bound задач великий **CPU-burst**, тоді як у I/O-bound задач **CPU-burst** малий;
  - 2) відтак CPU-bound задача повертається у RB-tree з більшим key, ніж I/O-bound задача.
- Тобто CPU-bound задача займає місце далі від лівої нижньої вершини ніж I/O-bound задача, коли вони повертаються у RB-tree.

04.13. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

- Як пріоритет задачі впливає на її місце у RB-tree?
- Чим нижче пріоритет задачі, тим більше значення Δ (зокрема $\Delta > 1$), і тим більшим стає значення $\text{key}(t)$.
- Чим вище пріоритет задачі, тим менше значення Δ (зокрема $\Delta < 1$), і тим меншим стає значення $\text{key}(t)$.
- Масштаб часу більший для задач з нижчим пріоритетом, і навпаки - масштаб часу менший для задач з високим пріоритетом.
- Виконання всіх операцій (insert, delete) не перевищує встановлений час (виконується “in constant time”) завдяки використанню структури даних Red-Black tree.

04.14. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

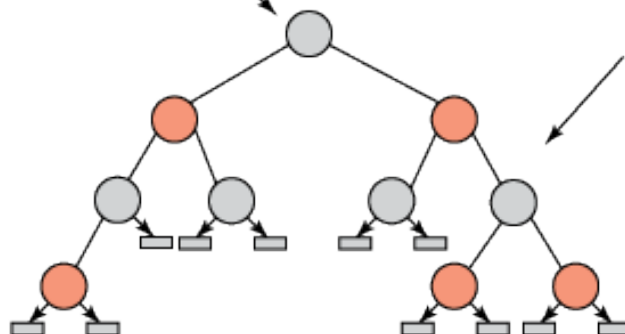
```
struct task_struct {
    volatile long state;
    void *stack;
    unsigned int flags;
    int prio, static_prio, normal_prio;
    const struct sched_class *sched_class;
    struct sched_entity se;
    ...
};
```

```
struct ofs_rq {
    ...
    struct rb_root tasks_timeline;
    ...
};
```

Структури даних, які використовує CFS для реалізації red-black tree

```
struct sched_entity {
    struct load_weight load;
    struct rb_node run_node;
    struct list_head group_node;
    ...
};
```

```
struct rb_node {
    unsigned long rb_parent_color;
    struct rb_node *rb_right;
    struct rb_node *rb_left;
};
```


04.15. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

---

1. Період диспетчеризації (scheduling period)

- **p** — період диспетчеризації (scheduling period, epoch, [schedule latency] period), значення якого зберігається в змінній `sched_latency_ns`. Величина **p** визначає «epoch duration (length) in nanoseconds (20 ms by default)», тобто відрізок часу, який CFS спробує розділити порівну між задачами, що готові до виконання.
- За логікою роботи CFS за цей час кожна задача хоча б один раз побуває у CPU. «This way no task gets starved for longer than a scheduling period.»
- Ця величина періодично перераховується в такий спосіб щоб відповідати біжучій кількості задач (`nr_running`, `TASK_RUNNING`).

04.16. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

Принцип перерахунку p (змінна `sched_latency_ns`):

- Параметр `sched_min_granularity_ns` визначає в нс мінімальний часовий крок (по замовчуванню 4 мкс), з яких складається величина `sched_latency_ns`. Параметр `nr_running` рівний кількості задач в runqueue.
- Якщо
$$nr\_running > sched\_latency\_ns / sched\_min\_granularity\_ns$$
- тобто задач в системі більше ніж мінімальних за розміром квантів часу, які можна їм роздати на протязі періоду диспетчеризації, тоді необхідно збільшити величину періоду диспетчеризації p .

04.17. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

Це робиться за формулою:

$$p = \text{sched\_min\_granularity\_ns} * \text{nr\_running}$$

Відтак значення періоду по замовченню (20 мліс) буде збільшено якщо в runqueue буде більше п'яти задач (20 мліс / 4 мліс = 5).

```
$sudo sysctl -a | grep "sched" | grep -v "domain"
```

```
...
```

```
kernel.sched_latency_ns = 18000000          = 18 мліс
```

```
kernel.sched_min_granularity_ns = 2250000    = 2.25 мліс
```

```
...
```

«Note: Any given task's time slice is dependent on its priority and the number of tasks on the run queue.»

04.18. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

---

2. Квант часу (time slice)

Розрахунок `time_slice` для задачі, яка обрана для заходу до CPU:

$$\text{time\_slice} = p * (\text{task\_load} / \text{cfs\_rq\_load}),$$

де

`p` — період диспетчеризації (повертається функцією `sched_period()`),

`task_load` — вага задачі в порівнянні з іншими, яка розраховується на основі пріоритету задачі (це значення зберігається у змінній `se.load.weight`),

`cfs_rq_load` — сума `task_load` всіх задач в runqueue (це значення зберігається у змінній `cfs_rq.load.weigh`).

04.19. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

- В такий спосіб кожна задача отримує «справедливу» частину часу CPU (на протязі періоду диспетчеризації `p`),
- змасштабовану згідно величини її ваги (`task_load`) в порівнянні з іншими задачами (масштаб задається відношенням $\text{task\_load} / \text{cfs\_rq\_load}$).
- Розрахунок `task_load` (значення зберігається в полі `weight` структури `load_weight`) базується на значенні пріоритету задачі (діапазон від 0 до 139) і виконується за допомогою масиву `sched_prio_to_weight[]`.

04.20. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

```
/*
 * Nice levels are multiplicative, with a gentle 10% change for every
 * nice level changed. I.e. when a CPU-bound task goes from nice 0 to
 * nice 1, it will get ~10% less CPU time than another CPU-bound task
 * that remained on nice 0.
 *
 * The "10% effect" is relative and cumulative: from _any_ nice level,
 * if you go up 1 level, it's -10% CPU usage, if you go down 1 level
 * it's +10% CPU usage. (to achieve that we use a multiplier of 1.25.
 * If a task goes up by ~10% and another task goes down by ~10% then
 * the relative distance between them is ~25%.)
 */
const int sched_prio_to_weight[40] = {
    /* -20 */      88761,      71755,      56483,      46273,      36291,
    /* -15 */      29154,      23254,      18705,      14949,      11916,
    /* -10 */       9548,       7620,       6100,       4904,       3906,
    /*  -5 */       3121,       2501,       1991,       1586,       1277,
    /*   0 */       1024,        820,        655,        526,        423,
    /*   5 */        335,        272,        215,        172,        137,
    /*  10 */        110,         87,         70,         56,         45,
    /*  15 */         36,         29,         23,         18,         15,
};
```

04.21. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

Приклад відображення пріоритету задачі у її [task_load](#):

- A priority number of 120, which is the priority of a normal task, is mapped to a load of 1024, which is the value that the kernel uses to represent the capacity of a single standard CPU.
- The remaining values in the array are arranged such that the multiplier between two successive entries is ~ 1.25 .
- This number is chosen such that if the priority number of a task is reduced by one level, its gets 10% higher share of CPU time than otherwise. Similarly if the priority number is increased by one level, the task will get a 10% lower share of the available CPU time.

04.22. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

- If there are two tasks, A and B, running at a priority of 120(=0), the portion of available CPU time given to each task is calculated as:

$$S(A) = S(B) = 1024/(1024*2) = 0.5$$

- However if the priority of task A is increased by one level to 121(=1), its load becomes:

$$\text{task\_load}(A) = (1024/1.25) = \sim 820$$

- (Recall that higher the number, lesser is the load). Then, task A's portion of the CPU becomes:

$$S(A) = 820/(1024+820) = \sim 0.45$$

- while task B will get:

$$S(B) = (1024/(1024+820)) = \sim 0.55$$

- This is a 10% decrease in the CPU time share for Task A.

04.23. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

---

3. Віртуальний час задачі (vruntime)

- «In practice, the virtual runtime of a task is its actual runtime normalized to the total number of running tasks.»
- Перерахунок vruntime для задачі, яка повертається з CPU у runqueue

$$\text{vruntime} = \text{vruntime} + t * (\text{NICE\_0\_LOAD} / \text{task\_load})$$

- де
 t — час, який провела задача в CPU,
 NICE_0_LOAD – вага задачі з «нормальним» пріоритетом (priority = 120(=0), nice=0), яка грає роль «опорної точки»,
 task_load – вага даної задачі.

04.24. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

$$\Delta = \text{NICE\_0\_LOAD} / \text{task\_load}$$

- Більш важлива задача (з меншим значенням nice) буде мати більшу вагу `task_load` ніж задача з «нормальним» пріоритетом.
- За рахунок цього $\Delta < 1$, і віртуальний час (`vruntime`), який для неї визначається, буде меншим.
- Відповідно для менш важливої задачі з меншою вагою `task_load` ніж задача з «нормальним» пріоритетом все навпаки: $\Delta > 1$, і віртуальний час (`vruntime`), який для неї визначається, буде більшим.
- Тобто для більш важливих задач масштаб часу зменшується ($\Delta < 1$), а для менш важливих задач масштаб часу збільшується ($\Delta > 1$).

04.25. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

Алгоритм роботи CFS

1. Вибрати задачу з лівого нижнього вузла RB-tree, тобто задачу з найменшим значенням `vruntime`. Посилання на цей вузол зберігається у змінній `cfs_rq.rb_leftmost` (його повертає функція `__pick_first_entity()`), тому часова складність цієї операції $O(1)$.
2. Розрахувати `time_slice` для обраної задачі і запустити її на CPU на цей час.
3. Після закінчення `time_slice`, перерахувати значення `vruntime` задачі. Якщо воно менше `min_vruntime`, то перейти на п.2, інакше повернути задачу у RB-tree (операція `insert`) і перейти на п.1. Якщо задача покинула CPU до завершення `time_slice`, то перерахувати її `vruntime` і перейти до п.1.

04.26. Планування паралельного виконання ОП в ОС Linux

Принцип: нове значення `vruntime` перемістить задачу ближче до правої сторони дерева, що дасть можливість іншим задачам поступово зміститись вліво і врешті решт стати нижнім лівим вузлом дерева.

4. При потребі перерахувати значення `sched_latency_ns` для того, щоб воно відповідало поточній кількості задач в `runqueue`. При надходженні у `runqueue` нової задачі, розпочинається новий період диспетчеризації (scheduling period).

5. Значення `vruntime` задачі, яка повертається до `runqueue` з `waitqueue`, (операція `insert` в RB-tree) призначається як максимальне з двох значень: 1) останнього значення `vruntime`, яке задача мала коли покинула `runqueue` і перейшла у `waitqueue`; 2) поточне значення `min_vruntime`. Як правило, це `min_vruntime`, оскільки за час, який задача “спить” у `waitqueue`, значення `vruntime` усіх інших задач і відповідно поточне значення `min_vruntime` монотонно зростають.